

Uttalande

om EUs upphovsrättsdirektiv

Våren 2019 antog EU-parlamentet, efter hårda diskussioner och trots starka påtryckningar från piratpartier och inte minst plattformsjättar som Google och Facebook, ett nytt upphovsrättsdirektiv.

Vad som i upphovsrättsdirektivet kan te sig som en ogenomtränglig snårskog av paragrafer skrivet på juridiska visar sig innehålla viktiga artiklar som i bästa fall kan stärka frilansarnas upphovsrätt, säkra journalistjobben på redaktionerna, och stärka journalistiken som sådan.

När EUs lagstiftning nu ska implementeras och bli svensk lagstiftning gäller det att våra politiker, vår regering och våra riksdagspartier skriver den svenska lagtexten så att vi journalister får betalt för vårt arbete och att journalistjobben säkras.

För oss journalister handlar det framför allt om två artiklar i direktivet:

- Dels **Artikel 15** som öppnar för att mediebolagen kan kräva ersättning av techjättarna för de textutdrag de visar via sina plattformar,
- dels **Artikel 18** som ålägger mediebolagen att betala rimlig ersättning till upphovs personer, och därmed bli avgörande för "fulavtalens" vara eller inte vara.

I Australien har regeringen skrivit lagen så att plattformsjättarna måste ersätta mediebolagen, och att mediebolagen i sin tur måste investera pengarna i journalistik. Det kan politikerna här i Sverige också göra. Likaså kan regering och riksdag se till att vi frilansar enligt Artikel 18 får rimlig ersättning för vår upphovsrätt, slipper fulavtalen och kan leva på vårt arbete.

Upphovsrättsdirektivet ska vara implementerat i svensk lagstiftning under 2021. Hur skrivningarna i den svenska tolkningen av direktivet kommer att se ut avgörs i denna stund. Därför måste vi påverka politikerna nu.

Frilans Riks har under vintern uppvaktat samtliga riksdagspartiers upphovsrättsansvariga och förklarat för dem vad som är viktigt för oss frilansar och journalistiken när direktivet nu blir svensk lag. Vi fortsätter det upplysnings- och påverkansarbetet.

Att mediebolagen hörs i debatten och arbetar på i det tysta för att förmå politikerna att formulera en lagstiftning gynnsam för dem har getts många bevis på – till exempel i ett helt program i Medierna i P1 den 27 februari.

Även upphovsrättshavarnas organisationer och företrädare arbetar på i frågan, men mest i det tysta. Det oroar oss i Frilans Riks. Det är nu vi måste synas, höras och framställa våra krav. Sedan är det för sent. Bara tyst diplomati räcker inte. Därför uppmanar vi Journalistförbundet att självt och tillsammans med andra upphovsrättsorganisationer bli synligare i frågan, nu: Använd yttrandefriheten och den offentliga debatten till att påverka våra politiker att stärka upphovsrätten och därmed journalisterna och journalistiken!

Uttalandet är taget på Frilans Riks årsmöte 29 mars 2021